

# Akutna i kronična HBV infekcija

Pišu: mr.sc. Ivo Trogrlić i Dragan Trogrlić

Firma „ Dren „ DOO Žepče

tel/fax: 00387-(0)32-881-774, Mob: 00387-61-461-517

*Kod 20 – 30% kronično zaraženih hepatitis – B virusom ( HBV ) razvit će se ciroza ili karcinomom jetre. Kod petine njih ove bolesti razvit će se u prvih pet godina od početka infekcije. Zato je važno da zaraženi redovito kontrolišu stanje svoje jetre i na vrijeme počnu sa liječenjem, jer poznavanje toka bolesti i faktora koji utiču na njezin tok od odlučujeg su značaja za liječenje infekcije uzrokovane HBV. Zbog toga ćemo u ovom nastavku govorit ćemo o simptomima hepatitisa i pretragama koje oboljeli treba da rade.*

## **Akutna HBV infekcija**

Infekcija uzrokovana HCV manifestuje se na tri načina. Početni stadij definiše se kao akutna infekcija, koja, kod jednog broja inficiranih prelazi u kroničnu bolest, a postoje i znaci infekcije koji se manifestuju izvan jetre (ekstrahepatičke manifestacije) Simptomi akutnog hepatitisa javljaju se u rasponu od 1 do 6 mjeseci nakon kontakta sa virusom. Važno je napomenuti da su simptomi različiti i na osnovu njih je teško utvrditi uzrok. Osim toga kod dijela oboljelih infekcija prolazi bez bilo kakvih simptoma. Kod oko 50% odraslih i oko 10% djece manifestuju se simptomi akutne infekcije. Najčešći znaci oboljenja su slabost, mučnina, umor, gubitak apetita, umjereno povećana jetra i slezina, kao i povećanje limfnih čvorova vrata. Kod teži oblika moguća je žutica (ikterus) koja može trajati od nekoliko dana do tri mjeseca i praćena je povišenom temperaturom i

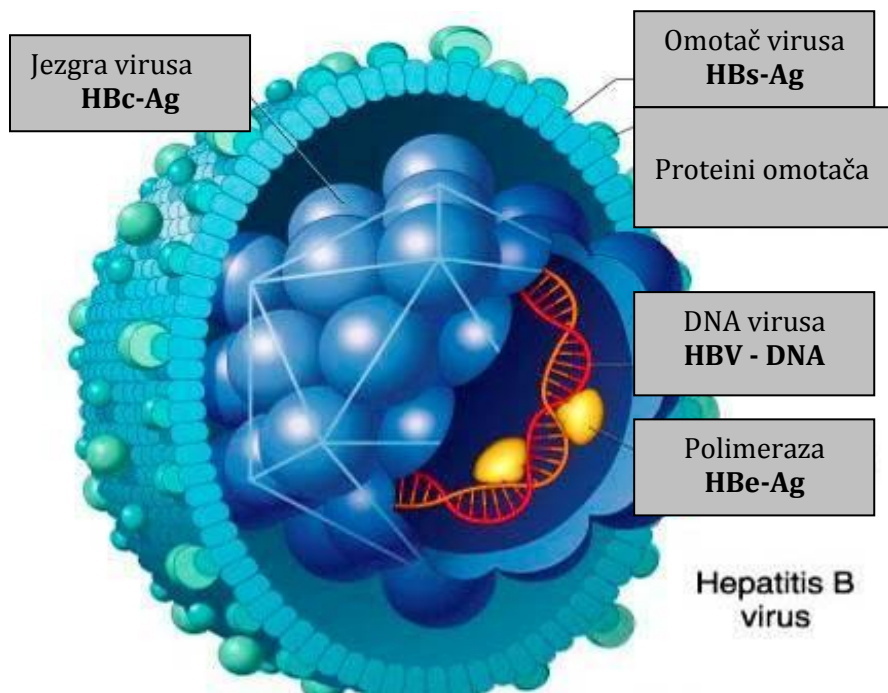


bolovima u stomaku ( **slika 1** ). Kod oko 0,5% inficiranih može se razviti tzv. fulminantni hepatitis, odnosno zatajenje jetre. Uzrok nastanka fulminantnog hepatitisa je izuzetno snažan imunološki odgovor na prisustvo virusa što uzrokuje razaranje velikog broja stanica jetre. Ovaj oblik hepatitisa ozbiljno ugrožava život oboljelog, a manifestuje se tzv. hepaticnom encefalopatijom koja nastaje kao posljedica propadanja tkiva jetre koja nije u stanju da neutrališe različite toksine (otrove) koji se apsorbuju iz crijeva. To za posljedicu ima ulazak toksičnih supstanci u krvotok i na kraju u mozak gdje apsorbovani toksini mogu napraviti različita oštećenja. Prognoza fulminantnog hepatitisa zavisi od stepena oštećenja mozga. U blažim slučajevima bolesnik gubi moć rasuđivanja, konfuzan je i zbunjen, dok teža oštećenja mozga dovode do potpunog gubitka svijesti, refleksa i osjećaja boli. Ovaj stadij hepaticke encefalopatije često završava smrću. U akutnoj fazi bolesti kod dijela bolesnika mogu se pojaviti i ekstrahepatičke manifestacije bolesti ( tegobe izvan jetre ). Ove manifestacije najčešće se javljaju u vidu osipa, alergija i boli u stomaku, dok se relativno rijetko javlja upala pankreasa i glomerulonefritis (upala bubrega ). Glomerulonefritis se češće javlja u kroničnoj HBV infekciji kao posljedica gomilanja imunih kompleksa u bubrežnim kanalima, a koji se stvaraju kao odgovor imunog sistema na prisustvo virusa. Kod dijela pacijenata koji nisu znali da boluju od kronične HBV infekcije, bolest je dijagnosticirana upravo zbog pojava glomerulonefritisa

i simptoma koje ova bolest uzrokuje. Kod većine pacijenata početni simptomi su: vrtoglavica, glavobolje, oticanje zglobova i crvenkasta boja urina.

### ***Kronična HBV infekcija***

Imuni sistem većina oboljelih od akutne infekcije uzrokovane HBV uspijeva pobijediti virus bez značajnijih oštećenja jetre. Kod oko 10% odraslih osoba oboljelih od akutnog hepatitisa bolest prelazi u kronični oblik, kad virus doživotno ostaje u organizmu. Prelazak iz akutnog u kronični hepatitis najčešće se dešava kod osoba sa oslabljenim imunitetom. U tom smislu posebno treba istaći djecu. Mada se kod njih simptomi akutnog oboljenja pojavljuju tek u oko 10% slučajeva, prelazak iz akutne u kroničnu fazu dešava se u oko 80% dojenčadi i djece do 4 godine života. Razlog tome je nedovoljno razvijen imuni sistem u djece ovog uzrasta. Pretpostavlja se da su oko 35% kronično zaraženih HBV infekcijom djeca, ili su zaraženi u dječijoj dobi. Kronični tok bolesti je podmukao i bez značajnijih simptoma sve do uznapredovale faze bolesti kad se simptomi pojavljuju kao posljedica težeg oštećenja jetre.



**Slika 2 građa hepatitis B virusa**

Ono što se izdvaja kao najčešći simptom kronične upale jetre je povremeni umor i bol ispod desnih rebara koje pacijenti najčešće previđaju ili pripisuju manje ozbiljnim bolestima. Većina oboljelih do kraja života neće imati ozbiljnije zdravstvene probleme zbog kronične infekcije, međutim kod 20 – 30% njih bolest će se razvijati do ciroze jetre ili karcinoma. Zbog toga je važno pratiti oboljele i razvrstati one pacijente sa visokim rizikom, od onih kod kojih bolest ima miran tok. Danas se sa dosta sigurnosti mogu odrediti visokorizični pacijenti i to na osnovu laboratorijskih pretraga pomoću kojih se prate odgovarajući parametri. Za bolje razumjevanje ovih parametara dali smo sliku građe virusa B. Antigeni koji se prate kod oboljelih su oni koji čine ovojnici virusa ( HBs-Ag ), jezgru virusa ( HBe-Ag ), zatim antigen enzima polimeraze koji učestvuje u

kopiranju virusa ( HBe-Ag ) kao i broj kopija genetskog materijala virusa ( HBV-DNA ). Osim virusnih antigena prati se i stanje antitijela koje organizam oboljelog stvara na virusne antigene, kao stanje jetrenih enzima. Svako povećanje vrijednosti jetrenih enzima, kao i povećanje vrijednosti HBe-Ag i HBV-DNA ukazuju na progresiju bolesti i znak su da se virus u stanicama jetre ubrzano dijeli što vodi progresiji bolesti i povećanom riziku razvoja ciroze. Zbog toga svi zaraženi treba periodično da kontrolišu ove markere i u slučaju njihovog povećanja potrebno je da liječnici poduzmu mjere liječenja o kojima govorimo na ovoj web stranici.